

Gegeven het feit dat de NSB en haar leider met elkaar geïdentificeerd waren, bleef die animositeit zich ook tegen Mussert persoonlijk richten. De illegale pers behandelde hem met onverholen minachting en de Londense radio-uitzendingen deden hetzelfde. In de herfst van '41 ging bovendien in verscheidene delen des lands een pamflet circuleren, 'De man van ras en bloed' getiteld:

'Mussert is om het ras in stand te houden als drie-en-twintigjarige jongeling gehuwd met een vrouw van een-en-veertig. En om het bloed krachtig te houden nam hij als uitverkorene de zuster van zijn moeder. Een normaal mens noemt dat bloedschande . . . Musserts vader heeft dit feest niet mogen beleven, doch zijn moeder wel, die dus behalve 'zoon' ook 'zwager' mocht zeggen. Zijn tante kan hem dus behalve 'neef' ook nog aanspreken met 'mannie'. Mussert zelf mag behalve 'moeder' ook zeggen 'schoonzus' en in plaats van 'tante' ook 'vrouwtjelief'. En dit misbaksel van een man durft over ras en bloed te spreken!'¹

Als liedje tegen de NSB werd 'Op de hoek van de straat' het populairst. Het knoopte bij het feit aan dat *Volk en Vaderland* voor zes cent te koop was:

'Op de hoek van de straat
staat een Ennesbeeër.
't Is geen man, 't is geen vrouw,
maar een ras-plebejer.
Met een krant in zijn hand
staat hij daar te venten,
hij verkoopt zijn vaderland
voor zes losse centen.'

werden', aldus de eigenaar, 'opgenomen en als door waanzinnigen midden tussen en naar de aanwezige bezoekers geworpen. Dat alles had plaats zonder zelfs vrouwen, meisjes of kinderen te ontzien . . . Het was in minder dan geen tijd een formele veldslag in mijn zaak, met alle gevolgen van dien. Tafels, stoelen, glaswerk, lampen, kledingstukken enz. vlogen over en tussen wegvlochtende mensen door, verschillende personen vielen, een deur werd ingetrapt, vrouwen en meisjes lagen beknelde op de grond. . . Na het eind der, laten wij het noemen 'vechtpartij', schreeuwde de aanvoerder 'Stilte!' en hield toen een toespraak tot alle nog aanwezigen waarbij hij o.a. nog het volgende of iets van dezelfde strekking oerde: 'Ziezo, hier wordt niet meer gelachen. Laat dit genoeg zijn. Nu loopt het nog zo af, maar als we hier weer komen, dan vallen er doden, want als jullie de kans kregen, vermoordde je ons ook' . . . Toen ik mij op het laatste moment tot een der vertrekkende NSB'ers wendde met de vraag hoe het moest met de veroorzaakte schade, kreeg ik sarcastisch ten antwoord: 'Dat haal je maar bij de Unie.' (brief, 2 jan. 1942, van de eigenaar van 'Ober-Bayern' aan de hoofd. van politie, Den Haag, NSB, 713).

¹ De *Sicherheitsdienst* liet zich de gelegenheid niet ontgaan, dit pamflet in Duitse vertaling volledig in haar geheime weckrapport op te nemen. (*Meldungen aus den Niederlanden*, 68, 4 nov. 1941. p. 11-12)